

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2017-05-15
Besvaras senast
2017-06-09

Till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:520 Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Som vanligt är vårpropositionens kapitel om finanspolitikens långsiktiga hållbarhet mycket intressant läsning. Befolkningsutvecklingen har en stor och direkt påverkan på offentlig sektor; barnomsorg, skolor, sjukvård och äldreomsorg behöver vara korrekt dimensionerade på samma gång som vi har andra förändringar i samhället som påverkar, inte minst ny teknik. Inför framtida utmaningar är mycket känt redan nu. Men politiken verkar inte riktigt hänga med. För även om vårpropositionen innehåller detta kapitel väcker det många frågor.

Det är särskilt två aspekter som jag tycker är intressanta:

1. Man beskriver ett referensscenario, som sedan jämförs med alternativ som har bättre eller sämre förutsättningar. Det är naturligtvis omöjligt att förutse så långt fram i tiden som till år 2100, så det är ett bra sätt att få till ett diskussionsunderlag. Men jag ifrågasätter det framtagna referensscenariot. I förutsättningarna beskrivs hur produktiviteten i näringslivet antas öka med 2,2 procent, så som det har sett ut historiskt. Däremot utgår man från att de offentliga konsumtionsutgifterna bara ökar genom att de skrivs fram med den demografiska utvecklingen. Detta trots att man vet att kostnaderna historiskt sett ökat mer. Det betyder att referensscenariot är alltför positivt och inte utgör ett så relevant underlag för det politiska arbetet som det skulle kunna vara.
2. I princip bygger hela finansieringen av välfärden på arbete. Storleken på befolkningen i arbetsför ålder, hur hög sysselsättningsgraden är och hur många år vi arbetar är avgörande för skatteintäkterna. Det betyder att utvecklingen av antalet arbetade timmar påverkar hur välfärden ska finansieras även i framtiden. Samtidigt nämns inte digitaliseringen och automatiseringen i kapitlet, förutom i rutan som hänvisar till 2015 års långtidsutredning. Hur är det möjligt att göra antaganden till år 2100 utan att ta hänsyn till att den tekniska utvecklingen påverkar arbetsmarknaden? Om det är 10 procent eller 50 procent av jobben som försvinner kan man naturligtvis diskutera (och visst, det tillkommer även jobb), men att inte problematisera denna fråga i åtminstone något scenario innebär även det att nyttan med kapitlet minskar. För på riktigt lång sikt är det en rejäl utmaning för välfärden när jobb försvinner eftersom finansieringen i stort hänger på arbete.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga finansminister Magdalena Andersson:

- Varför har referensscenariot tagit hänsyn till den historiska utvecklingen av näringslivets produktivitet men inte till den historiska kostnadsutvecklingen i offentlig sektor (som även nämns i ett scenario)?
- Hur resonerar finansministern kring det faktum att hela resonemanget kring hur framtidens välfärd ska finansieras hänger på arbetade timmar medan samtidigt den tekniska utvecklingen visar att antalet jobb kommer att minska?

.....

Anette Åkesson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors